

de Architect

Thema: Herstructurering Ruimtelijke condities voor nieuwe economie
Ambachtelijke dubbelgekromde gevels Buurtfabriek door Marlies Rohmer
Stedebouw: ontwerpen voor de Hollandse Brug
Jaren '00: Universiteitsbibliotheek Utrecht en ING-house Amsterdam

www.deArchitect.nl

Project

Nationaal Glasmuseum Leerdam

Bureau SLA

Door de huidige economische crisis wordt minder gebouwd en wat wordt gebouwd is vaak een herhaling van een succesnummer om risico's te vermijden. Peter van Assche bewijst echter met het ontwerp voor het Nationaal Glasmuseum, dat vooral nu onderzoek en experiment van belang zijn om kwaliteit te waarborgen. Door op intelligente wijze gebruik te maken van de aanwezige elementen en een nieuw bouwdeel te introduceren, heeft het museum haar oorspronkelijkheid behouden en tegelijkertijd een passende allure gekregen.

Auteur Merel Pit Fotograaf Jeroen Musch

Project Nationaal Glasmuseum Leerdam

Bureau SLA

Recent voorspelde het Economisch Instituut voor de Bouw dat de gevolgen van kredietcrisis nog wel even zullen aanhouden. Pas in 2012 wordt herstel verwacht. Projectontwikkelaars kiezen momenteel voor veiligheid en bewezen concepten, terwijl tijden van crisis de bakermat zijn van succesvolle, nieuwe ideeën en ruimte bieden aan bezinning.

Bij de renovatie en uitbreiding van het Nationaal Glasmuseum in Leerdam door bureau SLA is deze ruimte zeker benut. De opgave was om de oude villa waarin het museum al was gehuisvest, te renoveren en het recent verworven naastgelegen pand in te richten als kantoorvilla. Hierdoor zou er meer ruimte ontstaan voor de collectie bestaande uit beeldende kunst en vormgeving in glas van 1850 tot nu. Het plan van architect Peter van Assche om beide panden met elkaar te verbinden door depotbruggen en zo het Glasmuseum 'letterlijk en figuurlijk te verbreden', is uiteindelijk uitgevoerd. Voor het eerst is de volledige collectie van meer dan negenduizend

stuks zichtbaar. Uit twee afzonderlijke villa's is één herkenbaar gebouw ontstaan, waardoor het museum het aanzien heeft gekregen dat bij een dergelijke instelling hoort.

Tussen de oude villa's hangen nu vier bruggen van 19 meter lang. De bijna onzichtbaar gedetailleerde loopbruggen vormen een groot contrast met de bestaande, door de tijd getekende bebouwing. Aan buitenkant is niet af te leiden dat ze in de

.....
De loopbruggen geven het museum het aanzien dat bij een dergelijke instelling hoort
.....

villa's aan enorme portalen zijn opgehangen. Ook de constructie van de bruggen zelf is bijna niet zichtbaar. De gevels zijn aan beide kanten bekleed met half transparant polycarbonaat en daarbij zijn ze rondom voorzien van grijs gemoffeld strekmetaal van aluminium. Alleen 's avonds wanneer de lichtarmaturen in het plafond aan zijn, is van buiten de brugcon-

De vitrinekasten voor de negenduizend stuks glaswerk zijn door Piet Hein Eek in de stijl van de loopbruggen vormgegeven. Ze bestaan uit strakke elementen van glas en aluminium en sluiten naadloos aan op de vloer en het plafond. De polycarbonaat binnengevel vormt de achterwand van de kasten.

structie zichtbaar. In de villa's zorgen de verlichte bruggen voor een verrassend perspectief: op de plek waar normaal de wand doorloopt, kijk je ineens 19 meter weg in een lichte, enigszins ontastbare ruimte vol met glaswerk. Alsof je toegang hebt tot een andere wereld.

De renovatie van de monumentale villa's is juist niet tot in detail uitgetekend. Van Assche heeft ervoor gekozen om ter plaatse te kijken wat er moest gebeuren. Op deze manier kon hij verrassingen pareren met ad hoc beslissingen. Elk onderdeel van balustrades, tot deuren en plafonds aan toe, is grondig bekeken of het moest worden vervangen, gerestaureerd, gerepareerd of opgepoetst. Zo is niet elke verdieping klakloos voorzien van een nieuwe vloerafwerking. Bepaalde vloeren zijn deels gerepareerd met onbehandelde vurenhouten planken, sommige zijn alleen geschuurd, terwijl andere niet zijn behandeld en donkere lijmrresten nog steeds zichtbaar zijn. Hierdoor heeft elke kamer een eigen karakter gekregen,

wat de oorspronkelijke uitstraling van het Glasmuseum versterkt.

Door de nieuwbouw te prefabriceren en creatief om te gaan met het bestaande, is het benodigde budget binnen de perken gebleven. Belangrijk hierbij is dat het bureau actief deel heeft genomen aan het uitvoeringsproces. De architect heeft hierbij een andere rol aangenomen, waarin hij niet alles op de tekentafel uitwerkte, maar met de aannemer meebouwde. Soms hield dit in dat iemand van het bureau zelf naar de bouwmarkt reed om bepaalde materialen te kopen of op marktplaats.nl op zoek ging naar passende stortbakken. Deze manier van werken is een voorbeeld voor toekomstige renovaties, herbestemmingen en uitbreidingen. Van Assche heeft niet bezuinigd op manuren of architectonische kwaliteit, maar op materiaal. Door duidelijke keuzes te maken en bepaalde zaken niet te doen, in plaats van alles een beetje minder, heeft hij de kwaliteit van het project gewaarborgd.

Lichtdoorlatende bruggen

De depotbruggen zijn geprefabriceerd op een werf. Hier zijn de vloeren, de daken en de profilering voor de polycarbonaat gevels aangebracht. Met tussenpozen van een week zijn de bruggen geplaatst. Deze week werd gebruikt om de 'manchetten' aan weerszijde van de brug waterdicht te maken. Toen alle vier bruggen zich tussen de villa's bevonden, zijn ze bekleed met strekmetaal van aluminium. Hierdoor is er geen verschil tussen dak, gevels en onderzijde en zijn de overgangen naar de villa's scherp afgetekend. Doordat het strekmetaal en het polycarbonaat het licht filteren, fungeert de gevel als zonwering. Tegelijkertijd wordt het licht van buiten naar binnen of andersom doorgelaten.

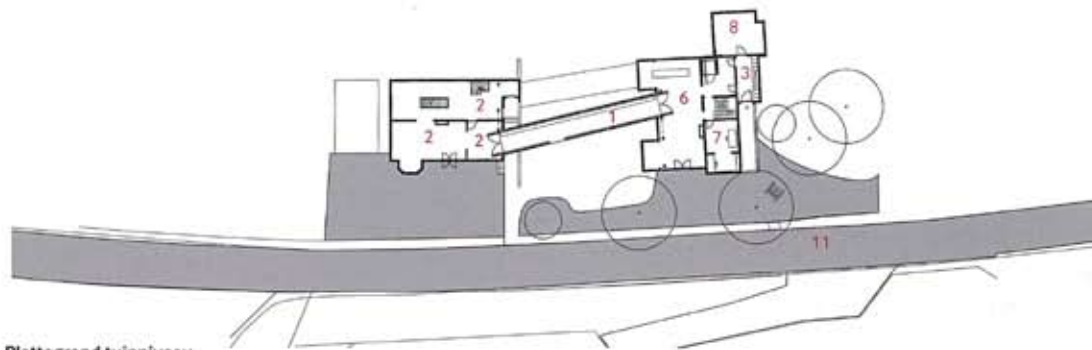
Meer documentatie over de totstandkoming van het project vind je op www.deArchitect.nl/vormvisie

Project Nationaal Glasmuseum
Leerdam

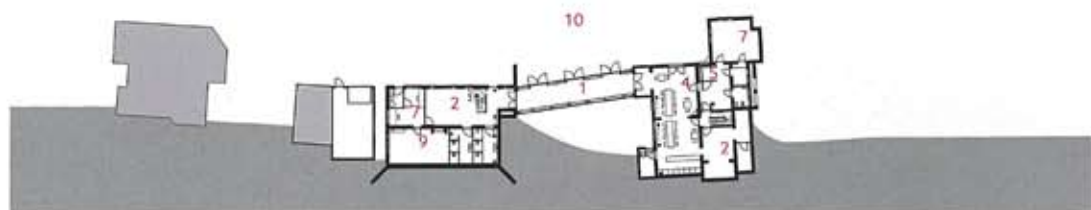
Bureau SLA

In de tuin van het Glasmuseum staan vijf broeikassen met recente werken van een internationaal gezelschap van kunstenaars en ontwerpers.

Plattegrond tuinniveau

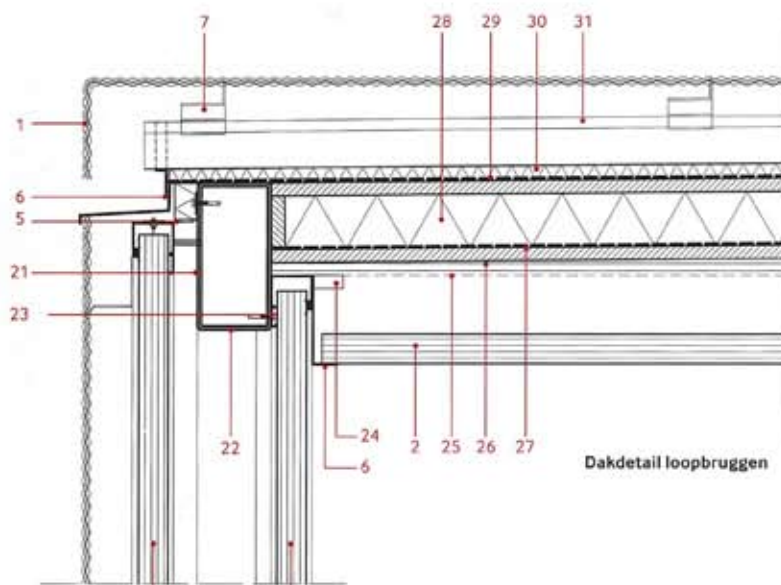

Plattegrond dijkniveau

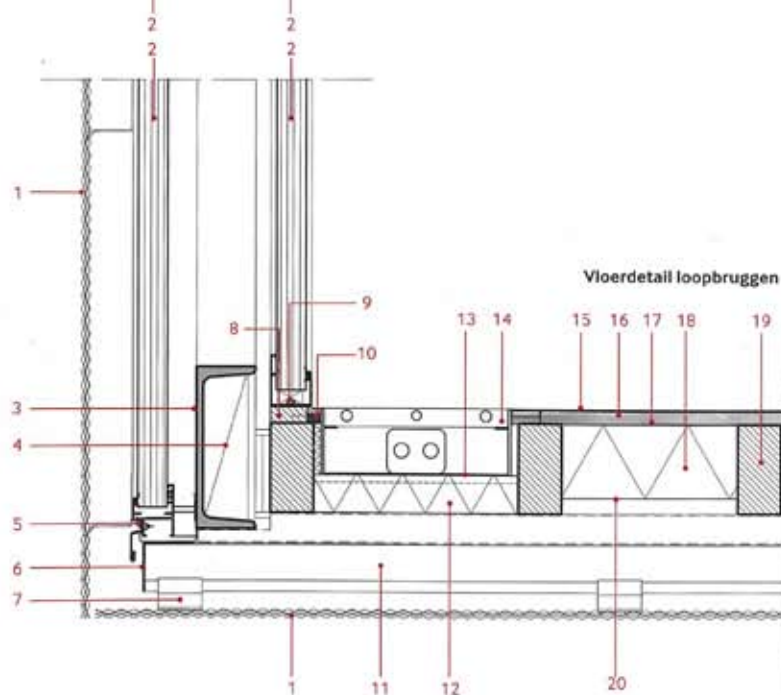
- 1 depotbrug
- 2 expositie
- 3 entree
- 4 restaurant
- 5 lift
- 6 museumwinkel
- 7 kantoor
- 8 ontvangstkamer
- 9 bibliotheek
- 10 terras
- 11 dijk

legenda details

- 1 streekmetaal 2 polycarbonaat 40 mm 3 HEA 120 4 UNP 220
- 5 insectengaas 6 zetwerk 7 bevestiging streekmetaal 8 compriband
- 9 stellat 10 kitnaad 11 kalzip 12 steenwol 50 mm 13 JAGA warmte-
- element 14 convectorbak met persrooster 15 PU gietvloer
- 16 watervast multiplex 17 dampdichte folie 18 steenwol 100 mm
- 19 constructie 121x59 hoh 300 20 dampopen folie 21 kokerprofiel
- 200x100x5 22 profiel met condensatiegatjes 23 knelband
- 24 TL armatuur 25 staaldraad rond 16 mm 26 stalen T-120 profiel
- 27 dampremmende folie 28 dakdoos univision 29 dampopen water-
- kerende laag 30 isolatie i.o.m. kalzip 31 kalzip dakplaten

Dakdetail loopbruggen

Vloerdetail loopbruggen

Opdrachtgever BLOEIJ advies en ontwikkeling, Delft

Ontwerp Bureau SLA, Peter van Assche, Amsterdam

Projectarchitect Mathijs Cremers

Medewerkers Mick van Essen, Gonçalo Moreira, Gražina Bendikaite, Tereza Novosadová

Adviseur constructie Sineth Engineering, Schiphol & Krabbendam Boerkoel, Soest

Adviseur installaties Schreuder, Alkmaar

Aannemer Aannemersbedrijf, Van Daalen, Gorinchem

Netto vloeroppervlakte 1000 m²

Netto inhoud 3000 m³

Programma Expositieruimte 550 m², Depot 160 m²,

Restaurant 50 m², Kantoorruimte 100 m²,

Winkelruimte 50 m²

Voorlopig ontwerp maart 2008

Definitief ontwerp november 2008

Aanvang bouw april 2009

Oplevering mei 2010

Bouwsom inclusief installaties €1.500.000 excl btw